

Justitsministeriet,
Straffuldbyrdelseskontoret,
Sendt pr. mail til jm@jm.dk og cmg@jm.dk

11-09-2018

Høringssvar til udkast til forslag til lov om forhold for indsatte i Kriminalforsorgens institutioner, varetægtssurrogat m.v.

Røde Kors takker for muligheden for at give høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., retsplejeloven, straffeloven og lov om folkeskolen (Forhold for indsatte i Kriminalforsorgens institutioner, varetægtssurrogat m.v.).

Besøg til frihedsberøvede personer er en kerneaktivitet for Røde Kors verden over. Under væbnet konflikt har staterne givet den Internationale Røde Kors Komité et særligt mandat, som er nedfældet i Genevekonventionerne til at besøge krigsfanger og internerede civile. I Danmark har frivillige fra Røde Kors i Danmark siden 1985 besøgt frihedsberøvede personer i Kriminalforsorgens institutioner. Siden 2015 er Røde Kors' besøg hos frihedsberøvede blevet suppleret af en mentorordning for løsladte, som betyder, at Røde Kors tager aktiv del i den resocialiserende indsats, som skal forhindre, at tidligere dømte begår ny kriminalitet.

Røde Kors' frivillige indsats for indsatte og løsladte bygger på et tæt samarbejde med Kriminalforsorgen. Udkastet til lovforslaget rejser tvivl om, hvorvidt der er taget højde for lovforslaget påvirker frivillige ordninger som Røde Kors' fængselsbesøgstjeneste og mentorordningen Primus Motor.

Frivillige til begge indsatser screenes grundigt, og kun personer, som Kriminalforsorgen sikkerhedsgodkender til besøg i Kriminalforsorgens institutioner, kan blive frivillige i Røde Kors' besøgs- og mentorordning. Samarbejdet mellem Kriminalforsorgen og Røde Kors bygger på en tillidsfuld dialog, som blandt andet benyttes, hvis der opstår sikkerhedsmæssig tvivl om en frivillig. Alle frivillige besøgende er desuden underlagt tavshedspligt og en række andre regler, som de frivillige forpligter sig til at overholde (vedlagt regler og frivilligaftale). De frivillige har på ingen måde noget at gøre med den sag, som har givet anledning til dom.

Ad. § 53, nyt stk. 2 angående overværede besøg

Røde Kors i Danmarks besøg har alene et humanitært formål og skal sikre, at en person, der er i risiko for at miste kontakten til omverdenen, kan få et frirum, hvor vedkommende kan tale med en besøgsven om hvad som helst uden fordømmelse.

For Primus Motor mentorordning gælder det, at det frirum er en forudsætning for, at den indsatte kan planlægge sin løsladelse i et fortroligt rum med de mentorer, som støtter den indsatte i at realisere recidivhæmmende mål under og efter afsoning. Det er afgørende for den resocialiserende effekt af

besøgene, at de neutrale og uafhængige frivillige opbygger en tillidsfuld relation med de indsatte, de besøger. Besøg fra Røde Kors frivillige giver indsatte adgang til personer fra ikke-kriminelle miljøer med ikke-kriminelle tankesæt og værdier. Røde Kors' frivillige er en direkte modvægt til det prisionerede miljø, som indsatte befinder sig i og præges af. De frivillige giver indsatte mulighed for at træne sociale færdigheder som normal samtale og at spejle sig i andre værdier end dem, de møder i fængslet.

Et besøg fra en person, der frivilligt har valgt at bruge sin tid til dette formål, har en ganske særlig værdi. At gøre besøgene overværede af Kriminalforsorgen fratager besøget sin karakter af frirum og hæmmer mulighederne for at skabe en tillidsfuld relation mellem den besøgende og den indsatte. Desuden er Røde Kors bekymrede for, at mulighederne for besøg i højere grad end i dag bliver afhængige af Kriminalforsorgens resurser til at stille medarbejdere til rådighed til at overvære besøget. Endelig mener vi, at risikoen for, at besøg kan blive overværet, vil have en negativ effekt på nogle frivilliges motivation til at være besøgsvenner eller mentorer, da 1-1 relationen er en afgørende motivation for at tage del i den resocialiserende indsats. Alt i alt frygter vi derfor, at overværede besøg vil forringe besøgets lindrende og resocialiserende værdi.

Vi mener derfor, at besøg fra besøgsvenner og mentorer, der er sikkerhedsgodkendt af Kriminalforsorgen selv bør undtages denne paragraf. Overværing af besøg er qua sikkerhedsvurdering og det tætte samarbejde med Kriminalforsorgen unødvendigt, og der er risiko for, at det vil have en negativ effekt på besøgenes resocialiserende værdi, hvilket står i modsætning til det beskrevne formål med lovforslaget. Røde Kors mener, at denne undtagelse bør skrives direkte ind bemærkningerne til loven.

I den forbindelse minder vi om, at det over alt i verden er en forudsætning for den Internationale Røde Kors Komité's besøg til krigsfanger, civile internerede og andre personer, som er tilbageholdt i forbindelse med en væbnet konflikt, at samtaler med den tilbageholdte kan finde sted i enrum, hvilket Staterne også har nedskrevet i de relevante artikler i Genèvekonventionerne.

Ad. § 66 b om indsamling, behandling og videregivelse af oplysninger om indsatte og personer, som indsatte har kontakt til

Røde Kors er bekymrede for, at Kriminalforsorgens mulighed for at indsamle, bearbejde og videregive oplysninger om personer, som indsatte har kontakt til *"hvis ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, hensyn til Kriminalforsorgens eller andre myndigheders indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller hensyn til at bekæmpe og forebygge kriminalitet taler herfor,"* vil påvirke det resocialiserende arbejde. Tilliden mellem Kriminalforsorgen og Røde Kors har afsætt i formaliserede aftaler, og Kriminalforsorgens sikkerhedsanvisninger er en forudsætning for, at Røde Kors fortsat kan tiltrække og fastholde frivillige til det resocialiserende arbejde. Vi frygter, at risikoen for at en besøgsrelation kan betyde, at oplysninger videregives til andre myndigheder, vil afskrække nogle fra at deltage som frivillige.

På baggrund af det beskrevne samarbejde mellem Kriminalforsorgen og Røde Kors omkring besøg hos indsatte, mener Røde Kors - i lighed med overværing af besøg - ikke, at det er nødvendigt, at indsamle, behandle og videregive oplysninger om Røde Kors' frivillige besøgsvenner og mentorer i mere vidtgående omfang end i dag.

Hvis det imod forventning ikke forholder sig sådan, opfordrer Røde Kors til, at Kriminalforsorgen fortsætter nuværende praksis og drøfter konkrete tvivlstilfælde med ansvarlige konsulenter på Røde Kors' landskontor eller trækker pågældende frivilliges sikkerhedsgodkendelse tilbage, fremfor at lade frivillige blive genstand for efterforskning. Derved sikres det, at Røde Kors kan opretholde en positiv

rolle i resocialiseringsarbejdet. Vi opfordrer til, at dette enten beskrives i bemærkningerne til lovforslaget eller som minimum i de nærmere regler, som justitsministeren fastsætter.

Gennemsigtige rammer omkring Kriminalforsorgens forvaltning af oplysninger om Røde Kors' frivillige er en grundsten i denne sammenhæng. Vi ser frem til fortsat dialog om betydningen af lovforslaget for frivillige besøgs- og mentorordninger.

Venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ad L', with a stylized flourish at the end.

Anders Ladekarl,
Generalsekretær